

Kecskeméti Munkaügyi Bíróság
6000 Kecskemét
Rákóczi út 17-19.

2.M.653/2009/16. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Kecskeméti Munkaügyi Bíróság a VDSzSz (1068 Budapest, Benczúr u. 41.) által képviselt **MELKÓ FERENC** **felperesnek** Vízvári és Társai Ügyvédi Iroda (1087 Budapest, Kerepesi út 3., eljáró ügyvéd: Dr. R. Szabó Attila) által képviselt **MÁV START ZRT.** (1087 Budapest, Kerepesi út 1-5. szám alatti székhelyű) **alperes** ellen **fegyelmi határozat hatályon kívül helyezése** iránt indított perében meghozta a következő

ÍTÉLETET:

A bíróság az alperes 2009. július 21. napján kelt, a felperest hátrányos jogkövetkezménnyel sújtó határozatát **h a t á l y o n k í v ü l h e l y e z i.**

Kötelezi a bíróság az alperest, hogy fizessen meg 7.383 (hétezerháromszáznyolcvanhárom) forint előlegezett költséget a BGH külön felhívására, valamint 7.000 (hétezer) forint eljárási illetéket az APEH külön felhívására a Magyar Államnak.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a Bács-Kiskun Megyei Bírósághoz címzett, de a Kecskeméti Munkaügyi Bíróságnál írásban, 3 példányban benyújtandó fellebbezésnek van helye.

A felek a fellebbezési határidő lejárta előtt előterjesztett közös kérelmükben a fellebbezés, tárgyaláson kívüli elbírálását kérhetik. A II. fokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálja el, ha a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték, vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik, ha csak az előzetes végrehajthatósággal, a teljesítési határidővel vagy a részletfizetés engedélyezésével kapcsolatos, ha csak az ítélet indokolása ellen irányul.

Ezekben az esetekben a fellebbező fél a fellebbezésében tárgyalás tartását kérheti.

INDOKOLÁS:

A felperes 1992. augusztus 26. napja óta állt munkaviszonyban az alperesnél, jegyvizsgáló munkakörben. 2009. február 07-én a 8327. számú vonaton teljesített szolgálatot, amikor Szekszárd állomáson a vonatra felszállt Burai Károly, Burai Károlyné és Nagy Ferenc, akik Budapestre kívántak utazni. A felperes ellenőrizte a menetjegyüket és valamennyien 90%-os kedvezményre jogosító nyugdíjas jeggyel utaztak, ezért a felperes elkérte tőlük a jogosultságuk igazolására szolgáló okmányt. Egyikük nyújtotta a felperes felé nyugdíjas utazási utalványát, de a másik két utas nyomdafestéket nem tűrő szavakkal szidalmazni kezdte a felperest és nem voltak hajlandók bemutatni az utalványukat, hanem fenyegetni kezdték a felperest. Ezt követően a felperes közölte velük, hogy nem hajlandó a továbbiakban együtt utazni az utasokkal és rendőri intézkedést kér. Mobiltelefonján hívta is a rendőröket, akikkel közölte, hogy az utasok őt fenyegették és nem hajlandók leszállni a vonatról, a felperes pedig nem hajlandó velük együtt utazni. Hivatkozott arra is, hogy nem tudták igazolni utazási kedvezményre való jogosultságukat. A rendőrök felszólítására az utasok leszálltak a vonatról és a rendőr a pénztárnál ellenőrizte a pénztáros bevonásával, hogy jogosultak-e az utazásra. Az utasok jogosultságukat ekkor sem tudták igazolni, teljes értékű menetjegyet pedig nem kívántak váltani. A vonat ezt követően az utasok nélkül késéssel indult el az állomásról.

A felperes még ezen a napon eseménykönyvi jelentést tett a központvezető részére, melyben jelentette, hogy rendőri intézkedést kért, mivel amikor kérte az utasoktól a kedvezményre jogosító igazolványt, ők ordítva fenyegetni kezdték, ezzel a kocsiban felháborodást és félelmet keltettek az utasokban. Az utasokat a botránys és durva viselkedésük miatt Szekszárd állomáson rendőri intézkedéssel az utazásból kizárta a maga és az utasok biztonsága és a vasúti berendezés megóvásának érdekében. A vonat Szekszárd állomásról 15 perc késéssel indult tovább.

Ugyanezen a napon Burai Károlyné panaszt tett a felperesre, arra hivatkozva, hogy a felperes leszállította őket a vonatról, pedig érvényes menetjeggyel rendelkeztek, amit le is kezelte. A leszállításra álláspontja szerint azért került sor, mert a felperes romagyűlölő.

A felperes felett munkáltatói jogkört gyakorló Baumgartner Péter 2009. február 11. napján értesült az utaspanaszról, február 12. napján kapta meg az eseménykönyvi jelentést, ezt követően február 23-án a munkáltató meghallgatta a pénztárost, február 27-én pedig a felperest.

2009. február 18-án a munkáltatói jogkör gyakorlója megkereste a Szekszárdi Rendőrkapitányságot, tájékoztatást kért arra vonatkozóan, hogy az intézkedő rendőrt milyen indokkal hívták az állomásra, továbbá, hogy mi volt a valóság a felmerülő vitában, a jegyvizsgáló fellépése jogos volt-e vagy sem, mit állapított meg az intézkedést végző rendőr.

A Szekszárdi Rendőrkapitányság válaszlevele 2009. március 27. napján érkezett meg az alpereshez. A felperes ellen az alperes 2009. április 01. napján indított eljárást vétkes kötelezettségszegés miatt, majd 2009. július 21. napján kelt határozatával az alperes a felperest személyi alapbérének 6 hónapra, 10.000 forinttal történő csökkentése hátrányos jogkövetkezménnyel sújtotta. Határozatát azzal indokolta, hogy a vizsgálat lefolytatása során bebizonyosodott, hogy az utasok rendelkeztek érvényes menetjeggyel és a kedvezményüket igazoló nyugdíjas szelvénnel, ezért az utasokat az utazásból nem lett volna szabad kizárni. Az utasok botrányos viselkedését pedig a felperes bizonyítani nem tudta. Hivatkozott arra is, hogy a Szekszárdi Rendőrkapitányságtól kapott átiratban sincs szó randalírozó utasokról, a jelentésből az olvasható, hogy a felperes azért kért rendőri segítséget, mert az utasok nem tudták átadni nyugdíjas szelvényüket. Mindezek alapján az alperes megállapította, hogy a felperes az utasokat jogosulatlanul zárta ki az utazásból, ezért ezen magatartása vétkes kötelezettségszegésnek minősül. A határozat megállapításai szerint a felperes megszegte az Mt. 103.§ (1) bekezdés b./ pontját, 104.§ (1) bekezdését, a SZÜSZ I. rész 7.§ Menetjegy 43.KF. pontját, 79.KF. b./ pontját, 14.§ 162.KF. a./ és 163.KF. b./ pontját, a SZÜSZ II. rész V. rész 1/e. alpontját, a P.1 számú Személydíjszabási Utasítás I. fejezet 2. pontjában foglaltakat, a P.1 Utasítás III. fejezet 5. pontját és a munkaköri leírásában foglaltakat is.

A felperes keresetében az alperesi határozat hatályon kívül helyezését kérte. Elsősorban arra hivatkozott, hogy az alperes elmulasztotta az eljárás megindítására nyitva álló határidőt. Másodlagosan arra hivatkozott, hogy megalapozatlan a határozatban foglalt tényállás. Az alperes nem határozta meg, hogy mely munkaviszonyból származó kötelezettségét szegte volna meg a felperes vétkesen, másrészt pedig a felperes mindenben úgy járt el, ahogy azt a szabályzatok előírták.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, arra hivatkozott, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója az eljárást az 1 éves objektív határidőn belül indította, a szubjektív határidő pedig akkor kezdődik el a részére, amikor a jogkör gyakorlója megbizonyosodik róla, hogy a vétkes kötelezettségszegés gyanúja megalapozott. Mivel pedig a munkáltatói jogkör gyakorlója tudott arról, hogy a felperes rendőri intézkedést kért, ezért megkérte a rendőrségi jelentést és annak megérkezése után döntött az eljárás megindításáról.

Hivatkozása szerint az eljárása során bizonyítást nyert, hogy a felperes nem azért kérte a rendőri intézkedést, mert az utasok botránnyosan viselkedtek, továbbá az is, hogy az utasok az utazásra jogosító utalványukat bemutatták.

A kereset az alábbiak szerint megalapozott:

Az 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 109.§ (1) bekezdése szerint a munkaviszonyból származó kötelezettségeknek a munkavállaló által történt vétkes megszegése esetére kollektív szerződés - az eljárási szabályok meghatározása mellett - a 96. § (1) bekezdésében foglaltakon kívül egyéb jogkövetkezményeket is megállapíthat.

A (2) bekezdés értelmében a kollektív szerződés hátrányos jogkövetkezményként csak olyan, a munkaviszonyhoz kötődő hátrányokat állapíthat meg, amelyek a munkavállaló személyiségi jogait és emberi méltóságát nem sértik. Hátrányos jogkövetkezményként pénzbírság nem írható elő.

A (3) bekezdés kimondja, hogy nem lehet a munkavállalóval szemben hátrányos jogkövetkezményt tartalmazó intézkedést hozni, ha a vétkes kötelezettségszegés elkövetése óta egy év már eltelt.

A (4) bekezdés tartalmazza, hogy hátrányos jogkövetkezménnyel járó intézkedés csak írásbeli, indokolt határozatban szabható ki, amely tartalmazza a jogorvoslat lehetőségéről való tájékoztatást is.

Az (5) bekezdés szerint hátrányos jogkövetkezmény kiszabására irányuló eljárásban biztosítani kell, hogy a munkavállaló védekezését előadhassa és jogi képviselőt igénybe vehessen.

A MÁV Zrt. kollektív szerződésének 3. számú melléklet IV. bekezdés 1. pontja szerint a munkáltatói intézkedést célzó eljárást a vétkes kötelezettségszegésnek az eljárás lefolytatására jogosult munkáltatói jogkör gyakorló tudomásszerzésétől számított 15 napon belül kell megindítani.

A bíróság álláspontja szerint a munkáltatói jogkört gyakorló tudomásszerzésének azt az időpontot kell tekinteni, amikor a munkáltatói jogkör gyakorlója kialakíthatja az alapos gyanút arra vonatkozóan, hogy a munkavállaló vétkes kötelezettségszegést követett el. Ezt támasztja alá a kollektív szerződés 3. mellékletének azon megállapítása, mely szerint nem lehet eljárást indítani, ha nincs elegendő adat az alapos gyanú kialakításához.

Így a bíróság megítélése szerint a munkáltatói jogkör gyakorlója jogosult adatokat gyűjteni, mindaddig, amíg ki nem alakítja az alapos gyanút. A felperes esetében egymással ellentmondó eseménykönyvi jelentés, illetve panaszos bejelentés állt a rendelkezésére, így még a felperes, illetve a pénztáros meghallgatása előtt a munkáltató intézkedett a rendőrség megkeresése felől, ezért az erre adott válasznak a munkáltatói jogkör gyakorlója részéről történő bevétele elfogadható indok arra, hogy csak ezt követően indítsa meg az eljárást. Ezért a bíróság nem találta megállapíthatónak a szubjektív határidő elmulasztását.

Az alperesi határozat azt róta a felperes terhére, hogy az utasokat jogosulatlanul zárta ki az utazásból. Azt, hogy mely munkaviszonyból származó kötelezettségét szegte meg a felperes, a határozatból egyértelműen megállapítani nem lehetett. A határozat nevesítette az Mt. egyes rendelkezéseit, illetve a Személyszállítási Üzletszabályzat, valamint a Személydíjszabási Utasítás egyes előírásait. Ezekből az a következtetés volt levonható, hogy az alperes szerint a felperes a munkáját nem az elvárható szakértelemmel és gondoskodással, a munkájára vonatkozó szabályok, utasítások szerint végezte, nem kellően higgadtan, határozott, de udvarias hangon, tárgyilagosan, szakszerűen, érthetően viselkedett az utasokkal.

Az alperes által a határozatban nevesített felperesi kötelezettségek a következők voltak:

Az az utas, aki

- azt a tényt, hogy nincs érvényes vagy megfelelő menetjegye, legkésőbb az első jegyvizsgálatkor a jegyvizsgálónak nem jelenti be,
- menetjegye adatait meghamisította,
- érvényes menetjegyet a jegyvizsgáló kérésére nem adja át,
- valamilyen menetkedvezményrel visszaélést követ el,
- a kalauz nélküli jelzésű kocsiba vagy vonaton menetjegy nélkül, érvénytelen vagy elégtelen menetjeggyel utazik,
- a kalauz nélküli jelzésű kocsiba vagy vonatra a személygépkocsiban szállítható élő állatot, kerékpárt előzetes díjfizetés nélkül visz fel, az esedékes menetdíjon, viteldíjon, menetdíj különbözetten felül a vasúti menetdíjtáblázatok C.

fejezetében meghatározott felemelt pótdíjat köteles megfizetni (SZÜSZ I. 7.§ 43.KF.).

Ha az utas kedvezményes áru menetjegyéhez menetjegy ellenőrzéskor a kedvezményre jogosító igazolványt nem tudja felmutatni, menetjegye elégtelen. A vasút a VSZSZ 7.§ 40.KF-ben írtak szerint jár el (SZÜSZ I. 7.§ 79.KF. b./).

Ha az utas menetjegyét utazásra nem használta fel, annak érvénytartamán belül a kiindulási állomáson a fizetett menetdíj visszatérítését kérheti (SZÜSZ I. 14.§ 162.KF. a./).

Az olyan menetjegyek fel nem használását, amelyekkel a díjszabás értelmében az utazást meghatározott időn belül kell megkezdeni, az utazás megkezdésére előírt időn belül, az egyéb menetjegyek fel nem használását azok érvénytartamán belül kell a kiindulási állomáson igazoltatni (SZÜSZ I. 14.§ 163.KF. b./).

Évente 16 egyszeri utazásra 50%-os mérséklésű kedvezményes, továbbá 2 egyszeri utazásra 90%-os mérséklésű kedvezményes menetjegyet válthat 65. életéve betöltéséig:

- a gyám és a gyámolt személy, valamint a gondnok és a gondokolt személy az erre a célra rendszeresített „nyugdíjasok utazási utalványa” alapján (SZÜSZ II. V. 1/e.).

Hivatkozott továbbá a határozat a P.1 számú Személydíjszabási Utasítás I. fejezet 2. pontjának sérelmére, mely a szolgáltató magatartás ismérveit sorolja fel.

Mindezekből megállapítható volt, hogy az alperesi határozat a világosság követelményének nem tesz eleget, abból egyértelműen nem állapítható meg, hogy a felperes milyen munkaviszonyból származó kötelezettségét szegte meg, milyen kötelezettségszegést ró terhére az alperes. Mivel azonban a határozat azt a megállapítást is tartalmazza, hogy a felperes az utasokat jogosulatlanul zárta ki az utazásból, a bíróság ezen megállapítás valóságtartalmát is vizsgálta. A MÁV Start Vasúti Személyszállító Zrt. Személyszállítási Üzletszabályzata II. rész 1.§ I. 8. pontja rendelkezik arról, hogy a vasút kötelessége a kedvezmény igénybevételéhez szükséges igazolvány (igazolás, utalvány) ellenőrzése. Ha a kedvezmény jogos igénybevételének elbírálásához szükséges, a vasút menetjegyváltáskor, jegyvizsgálatkor, menetjegy ellenőrzéskor az utas személyi igazolványának felmutatását is megkívánhatja.

Az alperes Személyszállítási Üzletszabályzata I. rész I. fejezet 6.§-a rendelkezik az utazásból kizárt vagy feltételesen szállítható személyekről és a 6.§ (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy a vasúttársaság a személyszállítást megtagadhatja, illetve az utast a személyszállításból kizárhatja, ha az utas:

- a./ ittas, botránnyosan viselkedik, vagy más módon a többi utast magatartásával zavarja,
- b./ magatartásával a közlekedés biztonságát, utastársai testi épségét, egészségét, a vasúti kocsinak vagy berendezéseinek az épségét veszélyezteti,
- d./ menetjegyét, illetve kedvezmény igénybevételeire jogosító igazolványát – felhívás ellenére – nem mutatja fel.

A felperes azon előadását, hogy a leszállított utasok a kedvezményre jogosító igazolványukat (utazási utalvány) felhívás ellenére sem akarták bemutatni, támasztotta alá Kővágó Balázs József tanúvallomása, aki előadta, hogy az utasok még az ő felszólítására sem tudták bemutatni a pénztárosnak sem a nyugdíjas utalványt, továbbá Virág Józsefné tanúvallomása, aki szintén úgy nyilatkozott, hogy az utalványt az utasok nem tudták bemutatni. Az Üzletszabályzat szerint ez önmagában elegendő lett volna ahhoz, hogy a felperes az utasokat az utazásból kizárja.

Tény, hogy a Személyszállítási Üzletszabályzat II. rész 1.§ II.9. alpontja úgy rendelkezik, hogy ha kedvezményes áru menetjegyet felmutató utas a kedvezményre való jogosultságát nem tudja igazolni, vagy nem igazolja, menetjegye elégtelen, s ha a menetjegy elégtelen, a vasút az utas birtokában lévő menetjegyet teljes árú menetjegyre, vagy az utast megillető kedvezményes áru menetjegyre egészíti ki, azonban ha a két azonos szintű szabályzat egymással részben ellentétes rendelkezéseket, kötelezettségeket ír elő a felperes részére, úgy az semmiképpen sem tekinthető vétkes kötelezettségszegésnek, amennyiben a felperes ezek közül az egyiket választja, nem pedig a másikat. Virág Józsefné tanúvallomása azt is alátámasztotta, hogy az utasok botránnyosan viselkedtek, így a kizárásukra emiatt is sor kerülhetett. A tanú azt is előadta, hogy a felperes mindvégig udvariasan és korrekt módon viselkedett, így a bíróság álláspontja szerint az sem róható a terhére, hogy magatartása nem felelt meg a szolgáltatói magatartás elvárásainak.

A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként tehát nem volt megállapítható azon, a határozatban tett megállapítás, mely szerint a felperes az utasokat jogosulatlanul zárta volna ki az utazásból. A bíróság e körben nem fogadta el Benkéné Szili Ildikó tanúvallomását, aki szerint az utasok felmutatták nyugdíjas utalványukat, amikor jegyet váltottak nála, mivel amennyiben ez nem így történt – márpedig az intézkedő rendőr tanúvallomása szerint a pénztárosnak az ő jelenlétében sem tudták bemutatni a nyugdíjas utalványukat –, úgy az alperes felelősségre vonhatta volna Benkéné Szili

Ildikó tanút, így a tanú nem tekinthető érdektelennek.

Az alperes határozatában csak súlyosbító körülményként vette figyelembe azt, hogy a felperes nem adott igazolást, nyomtatványt az utazásból kizárt személyeknek arra hivatkozva, hogy akit kizárnak az utazásból, annak nem jár vissza a menetjegy ára, így mivel ezt nem tekintette önmagában az alperes munkaviszonyból származó vétkes kötelezettségszegésnek, ezen hivatkozása alapján a határozata nem lenne jogszerűnek tekinthető akkor sem, ha ez az egyetlen tény valós is lenne.

Mivel azonban a SZÜSZ I. rész II. fejezet 6.§ (5) bekezdése értelmében a vonatról a neki felróható rendellenes magatartása miatt leszállított utas nem követelheti vissza a kifizetett menetdíjat vagy egyéb díjat és feladott útipoggyásza kiszolgáltatását is csak az eredeti célállomáson kérheti, így a felperest e tekintetben sem terheli kötelezettségszegés.

Az utasleadási lap kiállításának hiányát a felperesnek nem róta terhére a hátrányos jogkövetkezményt kiszabó határozat. A jegykezelőnek, amennyiben az utas menetjegye elégtelen – annak a menetjegye elégtelen, akinek a kedvezményre való jogosultságát nem tudja igazolni –, a menetjegyet először teljes árú menetjegyre kell kiegészíteni. Ha az utas menetjegye elégtelen és ezt a vonaton az első jegyvizsgálatkor bejelenti, részére a vasút a menetdíjkülönbözeti jegyet pótdíj felszámításával szolgáltatja ki (SZÜSZ II. rész 7.§ 39.KF. a./).

A perbeli esetben az utasok nem ismerték el, hogy menetjegyük elégtelen lett volna, arra hivatkoztak, hogy ezt nem is jogosult vizsgálni a jegykezelő. Utasleadási lap kiállítására csak akkor van szükség, ha az utas a vonaton megállapított menetdíjat és pótdíjat nem fizeti meg (SZÜSZ II. rész 7.§ 48.KF. a./). Ehhez azonban személyazonosításra alkalmas igazolványt kell az utasnak bemutatnia. Mivel pedig a felperes az utasok utazásból való kizárását választotta, így utasleadási lap kiállítására sem volt szükség, hiszen az utasokat leszállította a vonatról, így azok az utazást nem vették igénybe, a vasútnak költségei sem keletkeztek.

A fent kifejtettek alapján a bíróság megállapította, hogy az egyéb hátrányos jogkövetkezményt kiszabó határozat jogellenes – figyelemmel arra, hogy a határozat a világosság követelményének nem tesz eleget, továbbá, hogy az abban egyébként megfogalmazott kötelezettségeket a felperes nem szegte meg, vétkes kötelezettségszegés pedig a részéről egyáltalán nem volt megállapítható –, így a bíróság a határozatot hatályon kívül helyezte.

2.M.653/2009/16. szám

Az előlegezett költség- és illeték viselésére vonatkozó rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdésén alapul.

A fellebbezésre vonatkozó tájékoztatás a Pp. 220.§ (3) bekezdésén, valamint a 234.§ (1) és (2) bekezdésén alapul.

Kecskemét, 2010. november 24. napján

Dr. Bicskei Ildikó
bíró, a tanács elnöke

Dr. Danis Imréné s.k., Lazics Tivadarné s.k.
ülnökök, a tanács tagjai

Helyettük és akadályoztatásuk esetén:

Dr. Bicskei Ildikó
bíró, a tanács elnöke

A TANÁCS ELNÖKÉNEK

Bicskei Ildikó
2010.11.24.